

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มคอ.เป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑. ชีณาสวสฺส โลกุตฺตรสีลํ นาม มคฺคผลปริยาปนฺนา สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺตา สมฺมาอาชีวา สลฺเลขปฺปตฺตา ตทณฺเณ จ เจตนาทโย ฯ โลกิยมฺปน กิริยาพฺยากตปริยาปนฺนํ ฯ ตํ จาริตฺตสีลํ นาม ฯ จาริตฺตสีลสฺส ปน สมฺภโว เอว นตฺถิ วิรมณฺวเสน ปวตฺติยา อภาวโต ฯ ปุพฺพภากสีลํ โลกิยสีลนฺติ เกจิ ฯ ลกฺขณสฺส ทสฺสนนฺติ สภาวสมฺมานํ สงฺขตानํ ปจฺจตฺตลกฺขณสฺส ตีรณปริณฺญา ย จ ทสฺสนํ อนิจฺจาทิสามณฺณลกฺขณสฺส ตีรณปริณฺญา ย ทสฺสนํ ฯ ปชหนฺโตปี หิ เต ปหาตพฺพาการโต ปสฺสตี นาม ฯ นิพฺพานสฺส ตถลกฺขณํ มคฺคผลเทหิ ทสฺสนํ ฌานปริวฺชฺชานํ ฌานเนน ปจฺจวิกสิณาทิ อภิญฺญาหิ ทสฺสนมฺปิณฺณาทสฺสนเมว ฯ จกฺขุทสฺสนํ อธิปฺเปตํ สวณฺปิรฺรูปาสนํ ปุโรโต คหิตฺตฺตา ฯ ปญฺหาปิรฺรูปาสนนฺติ ปญฺหา- ปุจฺจนวเสน ปิรฺรูปาสนํ เกวลสฺส อุปสงฺกมเนนฺนเว โจทิตฺตฺตา ฯ อริยานํ อนุสฺสตี นาม कुณฺวเสน ตตฺถาปี ตโต ลทฺธโอบาทาภิขฺชนมฺุเขน ยถาสฺสตีลาทิกุณฺณานุสฺสรณนฺติ ทสฺเสตฺถุ ฌานวิปสฺสนาติอาทิ วุตฺตํ ฯ

๒. อิทานิ เยน การณฺเนน เตสํ อริยานํ ทสฺสนาทิ พหุการนฺติ วุตฺตํ ตํ ทสฺเสตฺถุ ตถารูเปติอาทิมาท ฯ ยสฺมา ทสฺสนสฺสวณฺณานุสฺสรณานิ อุปสงฺกมณฺปิรฺรูปาสนตฺถานิ ตสฺมา ตานิ อนามสีตฺวา อุปสงฺกมณ- ปิรฺรูปาสนานิยฺเว ทสฺเสตฺถุ เสวโต ภชโต ปิรฺรูปาสโตติ วุตฺตํ ฯ ทสฺสนสฺสวณฺณานุสฺสรณโต หิ อริยฺเส อุปฺปนฺนสฺสทฺธา เต อุปสงฺกมิตฺวา ปิรฺรูปาสิตฺวา ปญฺหํ ปุจฺจิตฺวา ลทฺธสฺสวณฺณานุตฺตฺตริยา อปริปฺุเร สีลาทิกุณฺณ ปริปฺุเรสฺสนตฺตีติ ฯ ตถา หิ วุตฺตํ สทฺธชฺชาโต อุปสงฺกมตี อุปสงฺกมิตฺวา ปิรฺรูปาสตีติอาทิ ฯ ตตฺถ เสวโตติ วตฺตปฺปฏิวตฺตกรณวเสน กาลน กาลํ อุปสงฺกมโต ฯ ภชโตติ สมฺปิยายเนน ภตฺติวเสน ภชโตติ ฯ

ปยิรุปาสโตติ ปญหาปุจฉเนน ปฏิปตฺติอนุกรณเณ จ ปยิรุปาสโตติ
 ตินฺณมฺปิ ปทานํ อตฺถวิภาโค เวทิตพฺโพ ฯ วิมุตฺติยฺฉณาทสฺสนปาริปุริ
 เอณฺณวีสติมสฺส ปจฺจเวทฺยฉณฉณาสฺส อุปฺปตฺติยา เวทิตพฺพาทิ อิติวุตฺตวณฺณนา ฯ

ตสฺมา ภิกฺขุ ทิสฺวา อนฺตมโส ปสนฺนจิตฺเตน โอลิเกตพฺพาฯ
 เตนาหฺมฺจกถายํ หิตกามเณ กุลปฺตฺเตน สีลวณฺเต ภิกฺขุ ฆรทวารํ สมฺปตฺเต
 ทิสฺวา ยทิ เทยฺยธมฺโม อตฺถิ ยถาพฺลํ เทยฺยธมฺเมน ปฏฺิมาเนตพฺพา
 ยทิ นตฺถิ ปญฺจปฺปตฺติภูจิตํ กตฺวา วณฺทิตพฺพา ตสฺมี อสมฺปชฺชมาเน
 อณฺชลี ปคฺคเหตฺวา นมสฺสิตพฺพา ตสฺมิมฺปิ อสมฺปชฺชมาเน ปสนฺนจิตฺเตน
 ปยฺจกฺขุหิ สมฺปสฺสิตพฺพาทิ ฯ

เอวํ ทสฺสนมฺลเกนาปี หิ ปุณฺเณ อนเณกาณี ชาตีสหสฺसानิ จกฺขุมฺหิ
 โรโค วา โทโส วา อุตฺสทา วา ปิพฺกา วา น โหนฺติ วิปฺปสนฺน-
 ปญฺจวณฺณสฺสสิริกานิ โหนฺติ จกฺขุณี รตนวิมานเณ อุกฺขมาภูติมณิกิวกวาสทิสานิ
 สตสหสฺสกปฺปมตฺตํ เทเวสุ จ มนฺุสฺเสสุ จ สพฺพสมฺปตฺตีนํ ลาภิ โหติ ฯ
 อนจฺจริยณฺเจตํ ยํ มนฺุสฺสภูโต สปฺปญฺฉชาติโก สมฺมา ปวตฺติเตน สมณ-
 ทสฺสนมเยน ปุณฺเณ เอวรूपํ วิปากสมฺปตฺตี อนฺนเวยฺย ยตฺถ ติริจฺฉานคตฺตานมฺปิ
 เกวลํ สทฺธามตฺตกชนิตสฺส สมณทสฺสนสฺส เอวํ วิปากสมฺปตฺตี วณฺณยณฺตีติ
 อิธ วตฺวา อณฺยถา คากา ทสฺสิตา ฯ มฺลปณฺณาสกสฺส ทฺติยวคฺเค จุฬสีหนาท-
 สุตฺตวณฺณนายนฺตุ วิตฺถารโต วุตฺตํ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล มครเป็นไทย

๑. (ฎีกาโพชฌงคสังยุตว่า) วาจาชอบ การงานชอบ การเลี้ยงชีวิตชอบ ที่นับเนื่องในมรรคและผล และธรรมทั้งหลายมีเจตนาเป็นต้น ที่นอกเหนือจาก สัมมวาจาเป็นต้นนั้น อันถึงความขัดเกลา ชื่อว่าโลกุตตรศีลของพระชินาสพฯ ส่วนโลกียศีล นับเนื่องในอภัยกตฝ่ายกิริยา ฯ โลกียศีลนั้น ชื่อว่าจาริตตศีล ฯ ก็จาริตตศีล ไม่มีการเกิดขึ้นโดยแท้ เพราะไม่มีความเป็นไปด้วยอำนาจแห่งการงดเว้น ฯ อาจารย์บางพวกกล่าวว่า ศีลเบื้องต้น ชื่อว่า โลกียศีล ฯ การเห็นลักษณะเฉพาะตัวแห่งสภาวะธรรมทั้งหลายอันปัจจุปรุ่่งแต่ง ด้วยตริณปริยญา (ปริยญา เครื่องกำหนดรู้ด้วยการพิจารณา) และการเห็นสามัญญลักษณะมีอนิจจลักษณะ เป็นต้นด้วยตริณปริยญา ชื่อว่า การเห็นลักษณะ ฯ จริงอยู่ บุคคล แม้เมื่อละอยู่ ชื่อว่า ย่อมเห็นสภาวะธรรมเหล่านั้น โดยอาการคือความเป็นธรรมอันบุคคลพึงละ ฯ การเห็นลักษณะอันแท้จริงของพระนิพพาน ด้วยมรรคจิตและผลจิตก็ดี การเห็นธรรมที่ควรเว้นด้วยฉาน ด้วยฉานจิตก็ดี การเห็นปฐวิกสิณ เป็นต้น ด้วยขณิกญาจิตก็ดี ชื่อว่า ฉานทัตสนะเหมือนกัน ฯ จักขุทัตสนะ (การเห็นด้วยตาเนื้อ) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประสงค์แล้ว เพราะทรงมุ่งเอาการฟัง และการเข้าไปนั่งใกล้ไว้ข้างหน้า ฯ บทว่า **ปญฺหาปยิริรูปาสนํ** ได้แก่ การเข้าไปนั่งใกล้ด้วยมุ่งหมายจะถามปัญหา เพราะการถามทั้งสิ้นเป็นกิจอันการเข้าไปหา นั้นแลคอยย้าเตือนแล้ว ฯ เพื่อจะแสดงว่า การระลึกถึงคุณมีศีล เป็นต้น ตามที่ตนได้ฟังมาแล้วโดยประการสำคัญคือการไม่แปลกแยกไปจากโอวาท ที่ตนได้มาแล้วจากสำนักของพระอริยเจ้านั้น ในที่พักกลางคืนและที่พัก กลางวันเมื่อนั้น ด้วยอำนาจแห่งคุณ ชื่อว่าการระลึกถึงพระอริยเจ้าทั้งหลาย พระอรธรรคตาจารย์ จึงกล่าวคำว่า **ฉานวิปัสสนา** เป็นต้น ฯ

๒. อรรถกถาอติวุตตะกาะว่า บัณฑิตนี้ เพื่อจะทรงแสดงเหตุที่เป็นสาเหตุ (ให้) พระองค์ตรัสว่า กิจมีการเห็นเป็นต้นซึ่งพระอริยเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น มีอุปการะมาก พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสคำว่า ตถารูเป เป็นต้น ฯ เพราะการเห็น การได้ยิน และการระลึกรู้ถึง มีการเข้าไปหาและการเข้าไปนั่งใกล้เป็น ประโยชน์ ฉะนั้น เพื่อจะทรงแสดงเฉพาะการเข้าไปหาและการเข้าไปนั่งใกล้ เท่านั้น ไม่รวมถึงการเห็น การได้ยิน และการระลึกรู้ถึง เหล่านั้น จึงตรัสว่า เมื่อบุคคล สร้องเสพออยู่ คบหาอยู่ เข้าไปนั่งใกล้อยู่ ฯ เพราะกุลบุตรทั้งหลาย ผู้เกิดศรัทธาในพระอริยเจ้าทั้งหลาย จากการที่ได้เห็น ได้ยิน และระลึกรู้ถึง จึงได้เข้าไปหา เข้าไปนั่งใกล้พระอริยเจ้าเหล่านั้นแล้ว ถามปัญหา ได้สวนานุตตริยะ แล้ว จักบำเพ็ญให้คุณมีศีลเป็นต้นที่ยังไม่บริบูรณ์ (กลับ)บริบูรณ์ได้ ฯ จริงอย่างนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ว่า ผู้เกิดศรัทธาแล้ว ย่อมเข้าไปหา ครั้นเข้าไปหาแล้ว ย่อมเข้าไปนั่งใกล้ เป็นต้น ฯ พึงทราบการแจกแจงคำอธิบาย ของบท แม้ทั้ง ๓ บทดังนี้ว่า บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า เสวโต คือ เข้าไปหา ตลอดกาล โดยกาล (ทุกคำ-เช้า) ด้วยอำนาจของการทำวัตรและวัตรปฏิบัติ ฯ บทว่า ภขโต คือ คบอยู่ ด้วยอำนาจของความภักดี ด้วยความจงรัก ฯ บทว่า ปยิริปาสโต คือ เข้าไปนั่งใกล้ ด้วยการถามปัญหา และด้วยการทำตาม ข้อปฏิบัติ ฯ ความบริบูรณ์แห่งวิมุตติญาณทัสสนะ พึงทราบ ด้วยการเกิดขึ้น แห่งปัจเจกเวกขณญาณที่ ๑๕ ฯ

เพราะฉะนั้น บุคคลเห็นภิกษุทั้งหลายแล้ว โดยที่สุด พึงมองดูด้วยจิต เลื่อมใส ฯ ด้วยเหตุนี้ ในอรรถกถา พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวไว้ว่า กุลบุตร ผู้หวังประโยชน์เกื้อกูล เห็นภิกษุทั้งหลายผู้มีศีล มาถึงประตูเรือนเข้าแล้ว ถ้ามีไทยธรรม พึงต้อนรับด้วยไทยธรรมตามกำลัง ถ้าไม่มี ควรไหว้ให้เป็น เบญจางคประดิษฐ์ เมื่อไหว้ให้เป็นเบญจางคประดิษฐ์นั้น ไม่สำเร็จ พึงประคอง อัญชลินมัสการ แม้เมื่อประคองอัญชลินมัสการนั้น ก็ไม่สำเร็จ ควรมองดู ด้วยจักขุอันเจือด้วยความรัก ด้วยจิตอันเลื่อมใส ฯ

ท่านกล่าวไว้ในอธิการนี้ว่า ก็ด้วยบุญ แม้มีการมองดูด้วยอาการอย่างนี้ เป็นมูลเหตุ โรคก็ดี โทษก็ดี ความฝืดฝางก็ดี ต้อก็ดี ย่อมไม่มีในนัยน์ตา หลายพันชาติเป็นอนก นัยน์ตาย่อมแจ่มใสมีสิริด้วยวรรณ ๕ เช่นเดียวกับบาน ประตูก้าวที่เปิดไว้แล้วในวิมานแก้ว บุคคล ย่อมเป็นผู้มีปกติได้สมบัติทุกชนิด ในหมู่เทพและในหมู่มนุษย์ ตลอดกาลประมาณแสนกัป ๆ ข้อที่ผู้เป็นมนุษย์ เกิดมามีปัญหา พึงเสวยวิบากสมบัติเห็นปานนี้ ด้วยบุญอันสำเร็จจากการเห็น สมณะ อันตนให้เป็น ไปแล้วโดยชอบ ซึ่งเป็นที่ที่อาจารย์ทั้งหลายพรรณนา วิบากสมบัติอย่างนั้นแห่งการเห็นสมณะไว้ ชนิดที่เพียงเกิดศรัทธาขึ้นอย่าง เดียว แม้ของสัตว์ดิรัจฉานทั้งหลาย ไม่น่าอัศจรรย์เลย ดังนี้ แล้วแสดงคาถาไว้ โดยประการอื่น ๆ ส่วนในอรรถกถาจุฬินาทสูตร ในทุติยวรรค มูลปัญญาสก์ ท่านกล่าวไว้แล้วโดยพิสดาร ๆ